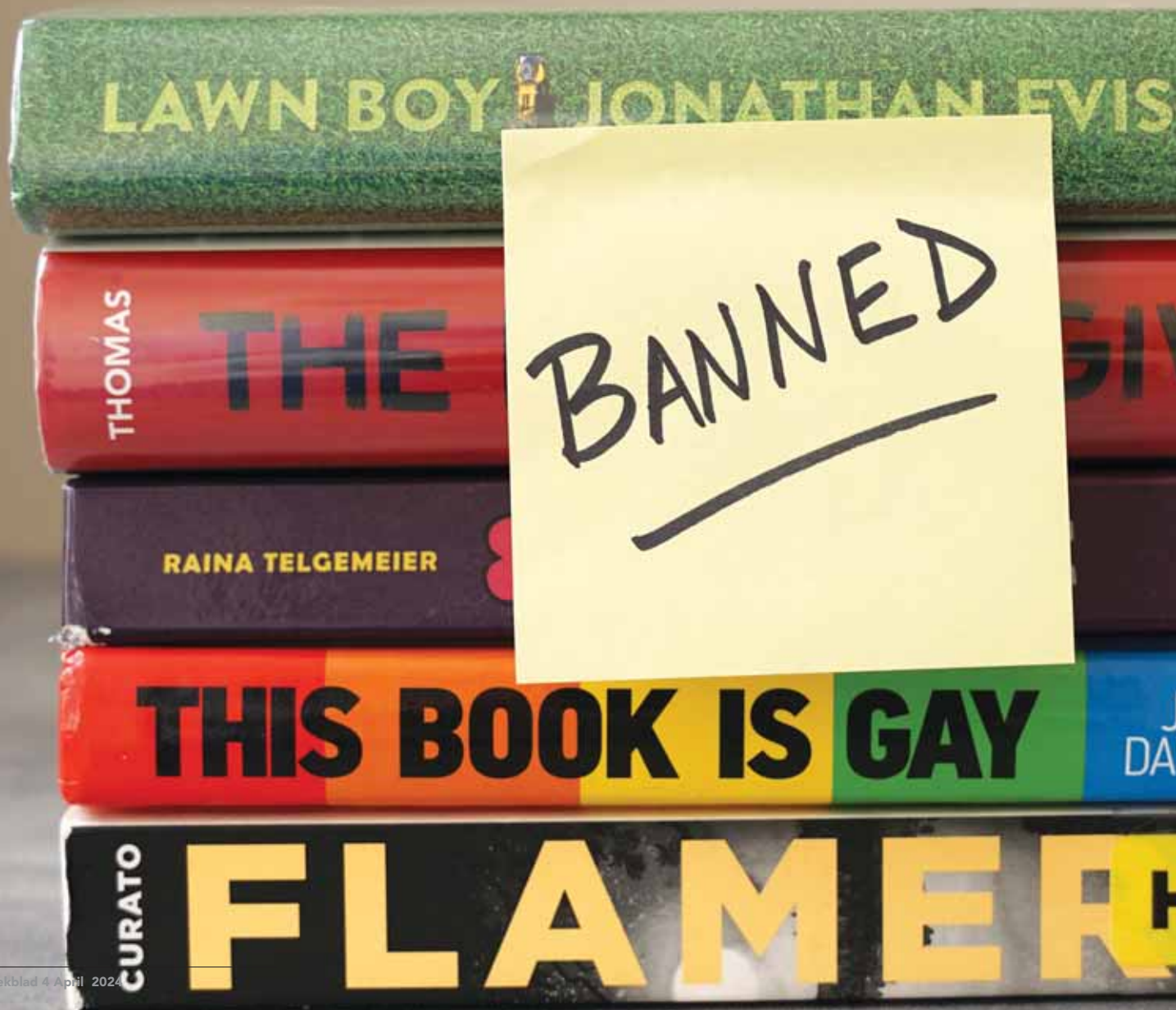

Werken in een Amerikaanse plattelandsbibliotheek (Deel VII*)

‘Draag maar een kogelvrij vest als je in de bieb werkt!’

Marjolein Lolkema werkte jarenlang in dorpsbibliotheken in Nederland (Zwartewaterland en Urk). Zeven jaar geleden emigreerde ze naar de Verenigde Staten. Sinds de emigratie werkt ze in een kleine bibliotheek in Garden Valley, een dorpje in de staat Idaho. Ze schreef al eerder over haar belevenissen in deze bibliotheek. (Zie naschrift redactie onder dit artikel.)

TEKST: MARJOLEIN LOLKEMA • FOTO'S: SHUTTERSTOCK

In Bibliotheekblad 2-2024 beschreef ik de aanloop tot een censuurpoging in ons dorp. Als Elisabeth in Garden Valley komt wonen, komt er kritiek op de bibliotheek. Het begon met een formele klacht tegen bepaalde titels in de collectie van de bibliotheek. Tijdens mijn vakantie naar Yellowstone NP en de Bear-tooth Highway krijg ik bericht van mijn bazin Kerri. Het blijkt dat Elisabeth Kerri's antwoord op de klacht heeft doorgestuurd naar de Idaho Freedom Foundation. Deze – in tegenstelling tot wat de naam doet vermoeden – is een aartsconservatieve en liber-taire denktank en heeft vervolgens een en ander uit zijn verband getrokken. Kerri wordt online 'door de stront getrokken', om het maar zo te zeggen. Dan begint het pas echt.

Socialmedia shitstorm

In de hele regio lezen mensen het artikel op de website van de Idaho Freedom Foundation en al gauw komt het hele verhaal ook op Facebook terecht. Een intense discussie op sociale media volgt, en

wij krijgen nieuwsgierigen uit de wijde omgeving in de bibliotheek die komen klagen over dat wij vreselijke dingen doen. Op sociale media worden de verhalen al gauw sterker en sterker. Zo zouden wij op de jeugdafdeling pornografische boeken open op tafel hebben liggen opdat alle kinderen kunnen leren over seks. We zouden ook weigeren om christelijke kinderboeken aan te schaffen.

Mijn collega Steve krijgt een waarschuwing van een vriend dat hij maar beter een kogelvrij vest kan gaan dragen als hij werkt in de bibliotheek, er zouden bedreigingen zijn geuit dat een militia van plan is naar de bibliotheek te komen.

Bestuursvergadering

En dan is er de bestuursvergadering, waar officieel op de agenda komt te staan: 'objective books in the library'. We zien er enorm tegenop, hoe zal het gaan? De vergaderruimte is denk ik nog nooit zo vol geweest met belangstellenden. Er is niet genoeg plaats en mensen staan buiten de vergaderzaal om te proberen mee te luisteren. Het bestuur heeft strikte regels opgesteld voor deze vergadering: de vergadering wordt opgenomen, zodat iedereen die wil het later terug kan luisteren, wie spreekrecht wil kan zich tot vijf minuten voor aanvang van de vergadering registreren, alleen inwoners van Garden Valley hebben recht om te spreken, iedereen met spreekrecht krijgt maximaal drie minuten de tijd om te spreken. En de sheriff is gewaarschuwd stand-by te staan.

Het hele overleg gaat bijzonder ordelijk. Eigenlijk ben ik er wel van onder de indruk. Steeds wordt een naam genoemd, en die persoon komt naar voren en krijgt drie minuten de tijd. Tot mijn verbazing is er niemand die langer dan drie minuten spreekt. Er zijn dertien mensen die willen spreken, zeven tegen de bibliotheek en zes voor de bibliotheek. Mijn collega en ik proberen ook na te gaan wie er verder in de zaal zit, het merendeel wordt gevormd door mensen die we kennen als pertinent tegen boekencensuur. Van liberaal tot extreem rechts. Maar ... wie extreem rechts is, is niet automatisch voor censuur. Iemand die we kennen als uiterst conservatief, filmt de hele vergadering om het later op Facebook te posten. Niet om te waarschuwen tegen de bibliotheek, maar om te laten zien hoe transparant het bestuur omgaat met de vraagstelling en ook om te waarschuwen, zo vertelt hij ons later: 'Mensen willen ons recht op vrijheid afpakken, er zijn misschien boeken waar ik geen voorstander van ben, maar ik heb niet het recht om anderen te vertellen wat ze wel of niet moeten lezen ..' Het geeft ons ook wel een lesje in het niet iedereen over een kam te scheren.

Heftige getuigenissen

De getuigenissen zijn trouwens soms best heftig. Een spreker vertelt hoe de bibliotheek voor hem altijd de enige plek was waar hij zich oprecht veilig voelde, en zo zei hij: 'De bibliotheek moet een veilige plek zijn, voor iedereen.' Een andere spreker zei: 'De bibliotheek mag kinderen geen pornografie laten kijken of lezen.' Een storytime-moeder sprak ook: 'Ik wil niet dat iemand beslissingen voor mij neemt! Ik ben de ouder die beslissingen neemt voor mijn kinderen.' Daarop kwam de reactie: 'Kinderen hoeven niet te worden blootgesteld aan deze walgelijke beelden. Laat onze kinderen met rust! Dit is kindermisbruik.'

Ik moet bekennen dat het overgrote deel van de mensen die bij deze bibliotheek werken liberaal genoemd kan worden, maar niet iedereen is dat. Zo gaat Carol naar de Community Church. Met haar heb ik geregeld discussies over boeken die ik bestel. 'Moet dit boek in de collectie?, we hebben genoeg lhbtq+-prentenboeken.' – 'Wil je mij censureren?' Ik weet dat ze dat niet wil, ze heeft het er gewoon supermoeilijk mee. En in discussies laat ze ook weten dat ze best weet dat dit soort boeken gewoon nodig is, en dat onze bibliotheek er niet alleen is voor de christelijke gemeenschap in ons dorp maar ook voor de lhbtq+-gemeenschap. Maar zij is wel degene die het hard krijgt te verduren tijdens de kerkdiensten. Vooral als een van de gemeenteleden tijdens een dienst opstaat en oproept actie te voeren tegen deze vreselijke boeken en tegen die gevaarlijke bibliotheek.

Al komt ook Carol voor een verrassing te staan: een van de boeken waar zij actie tegen voerde staat niet op de bekende lijst, maar is een stripboek over Afro-Amerikaanse atleten. Het gaat hier om het boek 'Victory. Stand! Raising my fist for justice', geschreven door Dawud Anyabwile, Derrick Barnes en Tommie Smith. Het boek beschrijft de strijd van Afro-Amerikaanse atleten tegen racisme in de sport. Carol snapt niet waarom ze over dit boek is gaan klagen. Dit is geschiedenis, je kunt de geschiedenis niet veranderen!' Ik vertel haar over Florida, over DeSantis, over de wetten daar, en ze wordt eerst helemaal stil. Ze wil het niet geloven. Ik laat haar artikelen zien. En dan vertelt ze hoe ze is opgegroeid in Florida en dat ze het nog heeft gezien: de deuren 'blacks only' – 'whites only'. 'Het

was hartverscheurend om te zien wat ze het Afro-Amerikaanse volk hebben aangedaan.'

Censureer niet ...

Het proces is nog steeds gaande, het bestuur moet nog met een reactie komen op de afgelopen bestuursvergadering. Kerri heeft op de tv in de bibliotheek haar mening gepost: *Censureer niet, zodat u zelf niet gecensureerd wordt!* (want tja, het is een kleine stap van 'ik wil dit niet in de bibliotheek' naar 'jij mag dit niet meer lenen in de bibliotheek'. Vaak wordt ook gezegd: waarom zou de bijbel dan nog wel in de collectie mogen?). Een van de meest conservatieve senatoren heeft Kerri benaderd en gaat haar en de bibliotheek als advocaat vertegenwoordigen, omdat volgens hem de Idaho Freedom Foundation buiten haar boekje is gegaan, maar het is nog te vroeg om te weten hoe dit gaat aflopen.

Het is makkelijk een oordeel te vellen over die idioten die censuur willen plegen, over die idioten die bibliotheekmedewerkers 'groomers for pedophiles' noemen. Je zou dan bijna gaan denken dat dit land door en door verrot is. Maar we hebben juist in deze periode geleerd dat er vaak meerdere kanten aan een verhaal zitten. Een van de sprekers is als kind misbruikt en trekt nu ten strijde om kinderen te beschermen tegen wat er met haar is gebeurd. Een ander heeft drie familieleden verloren aan zelfmoord door wat ze is aangedaan door seksueel misbruikers. Dat is toch ook om te huilen. Als je verblind raakt door een heksenjacht, vergeet je om naar de feiten te kijken, dan ren je alleen maar achter de schreeuwers

aan. Het is geruststellend om te zien dat veel mensen in Amerika hier ook tegen zijn, van liberaal tot conservatief. We krijgen kaarten van mensen die ons willen steunen, mensen komen in de bibliotheek om hun zorgen te uiten en om te laten weten dat ze ons nooit in de steek zullen laten.

'Objectieve boeken'

Natuurlijk er komen mensen die vragen of we ook 'objective books' in onze collecties hebben. Ik heb veel geleerd van mijn collega Steve. Hij neemt hen mee naar de afdeling kookboeken en zegt: 'Wat zijn hier bezwaarlijke boeken? Een veganist vindt bijvoorbeeld een kookboek met vleesrecepten aanstootgevend, moeten we dat soort boeken uit onze collectie halen?' Ik vertel tegenwoordig over de zevendedagsadventisten in onze ge-

Reactie Dashka Slater, auteur van 'The 57 Bus'

Ik heb contact met u opgenomen om u te bedanken dat u zich sterk maakt voor het recht om te lezen in het algemeen, en voor *The 57 Bus* in het bijzonder. Ik ontving vandaag een Google Alert waarin stond dat mijn boek

in uw district wordt verboden. Aangezien het bericht waarnaar de waarschuwing linkt afkomstig was van een pro-boekenverbodsbron, kan ik me voorstellen dat u behoorlijk wat kritiek heeft gekregen en misschien ook lelijke en persoonlijke berichten ontvangt die deze boekenverbodscampagnes oproepen. Ik hoop dat ik ongelijk heb, maar als dat niet zo is, weet dan dat jouw moed tegenover repressieve krachten alles betekent voor auteurs zoals ik. Ik krijg elk jaar honderden brieven van kinderen die zichzelf in mijn boeken herkennen, of die voor het eerst de menselijkheid zagen in iemand die niet zoals zij is. Boeken redden levens en veranderen levens. Iedereen verdient het om een veilige en gastvrije plek te hebben waar hij goed onderbouwde antwoorden kan vinden op de vragen die hem bezighouden. Voor miljoenen mensen is de bibliotheek die plek.

Ik schrijf u vanuit een schrijfresidentie met acht andere schrijvers van kinderboeken. Ieder van ons had als kind een bibliotheek die ons op het pad zette dat we nu volgen. Vergeet nooit hoe belangrijk uw werk is. Vergeet nooit de jongeren die stilletjes een veilig plekje hebben gevonden in een boek in jouw bibliotheek. De krachten van haat en repressie mogen dan luid zijn, ze vormen geenszins de meerderheid. Als ik u ergens mee kan helpen, laat het me dan weten.

Ik wens u het allerbeste,
Dashka Slater
www.dashkaslater.com

meenschap: hun kinderen mogen geen boeken lezen waarin dieren met menselijke karakteristieken voorkomen, en er zijn geregeld bibliotheekleden die klagen over de christelijke boeken in onze collectie, zij willen niet dat hun kinderen boeken over het christelijk geloof lezen. Het levert genoeg stof tot nadenken op. De diehards zullen nog steeds willen dat wij bepaalde boeken uit onze collectie verwijderen, maar zolang we dat kunnen voorkomen, zullen we ertegen strijden. Al wordt die strijd voor mij voorlopig wat moeilijker. Een visum krijgen is complexe materie, zo complex dat ik het niet echt meer kan en wil uitleggen, maar bottom line is dat wij geen verlenging krijgen van ons visum. We werken aan een nieuw visum, maar zullen tijdelijk terugkeren naar Nederland. Wel met het duidelijke doel om terug te keren. Want echt, we zijn van deze gemeenschap en deze omgeving gaan houden. Er wonen hier geweldige mensen waarmee we kunnen lachen en huilen, boos op worden of het juist helemaal eens zijn. Mijn buurvrouw Morgan verwoordt het zo: 'Alle gekke buitenbeentjes komen samen in Garden Valley, want hier kun je zijn wie je maar wilt. Hier ben je niet het buitenbeentje, hier pas je wel.'

*Naschrift redactie

Marjolein Lolkema schreef eerder de onderstaande delen in deze reeks:

Deel I: Bibliotheekblad 10-2020.

Deel II: Bibliotheekblad 6-2021.

Deel III: Bibliotheekblad 2-2022.

Deel IV: Bibliotheekblad 5-2022.

Deel V: Bibliotheekblad 2-2023

Deel VI: Bibliotheekblad 2-2024

Deze artikelen kunt u downloaden van de website van Bibliotheekblad via de verkorte link: tinyurl.com/mry5k6hx

Society of Secret Library Friends

The Society of Secret Library Friends (societysecretlibraryfriends.org) is een groep bibliotheekmedewerkers en bibliotheekbondgenoten die samenwerken om bibliotheken in Idaho te ondersteunen. Zij informeren het publiek proactief

over het bibliotheekwerk en moedigen bibliothecarissen aan om hun werk voort te zetten, zelfs als er veel tegenwerking is. Ze faciliteren acties door alle vrienden van bibliotheken. Zo verzamelen ze data over de impact van bibliotheken, zijn ze een 'support je bibliotheek'-campagne gestart waarbij inwoners kaarten van hun site kunnen downloaden en deze ter support naar hun lokale bibliotheek kunnen sturen, en verzorgen ze toolkits die bibliothecarissen en bibliotheekleden kunnen downloaden als ze hulp nodig hebben bij de strijd tegen boekencensuur.

